

Demény Péter – Láng Zsolt

SENKISZIGETEK

MÁRTON EVELIN: SZALAMANDRÁK ÉJSZAKÁI (+ MILEN KÖNYVE).
CSÍKSZEREDA, BOOKART KÖNYVKIADÓ, 2015.

DP Mindig senki szigete, nem? Sok senki szigete, ami azt jelenti, nincsen egyetlenegy. Úgy értem, ideális és igazi.

LZS Mit jelent a „mindig”? Hogy „megint”?

DP Hogy a korábbi regénye is ilyen helyszíneken játszódott...

LZS Igen, a szereplők egy része is megjelent korábban is.

DP És mindig van olyan, aki közel van a természethez, és ezért nagyon tud bánni a nővel, aki az elbeszélő. De őt meg éppen azért kell elhagyni.

LZS Vannak típusok, kb. hat-hét típus, „ezek” „bonyolítják” le a regényt. Az egyik típus a természetkedvelő, aki jól bánik az elbeszélő nővel is...

DP Hogyan fogalmaznál: az elhagyások vagy a keresés „írják” a regényt?

LZS Mintha mindenki félne a jelentől, a „jelenben lévő önmagától”, mint a gyerek a sötétben, a félelmét énekléssel elfedő gyerek. Szerintem a félelem elől való menekülés „írja” ezt a regényt. Már ha a „menekülés” nem félne a regényírástól...

DP Ezért nem alakul a boldogság? Mert nem merik?

LZS Nem tudom, milyen viszonyban vannak a regény szereplői a boldogsággal. Mintha képtelenek volnának megfogalmazni, mit éreznek, vagy mit gondolnak. „Nyomják a szöveget”, megállás nélkül, „nagyokat mondanak”, mint akik nem hisznek abban, hogy kimondható a lényeg.

DP Úgy érted, hogy neked nem tetszett? Mert nekem jobban tetszett, mint a *Papírszív*.

LZS Nem, nem mondtam, hogy nem tetszett, bár a „tetszés” valahogy nem illik ehhez a prózához. Egységesebb, konvergensebb, mint a *Papírszív*.

DP Hát mi illik hozzá?

LZS Azt hiszem, itt épp a végtelenített Moebius-szalag a lényeg... hogy nem lehet a végére jutni semminek... minden ismétlődik, vannak felvilla-

nások, de nincs haladás, nincs fénypászma, ami előre világítana, nincs előre sem és hátra sem... Örvény-próza.

DP Érdekes, ezt én is éreztem, ezért ragadott annyira meg. Vagy magával. Mert minden örvény, és gondolom, te is erre gondolsz, amikor azt mondod, a tetszés nem illik ehhez a prózához.

LZS Vannak leíró jellegű részek benne, konkrét helyszínekről ír, vagy amikor konkrét történelmi eseményeket mesél, Kolozsvárról például, azokat különösen szerettem. Mert amikor ez a fajta örvény-próza „nyúl” a „köznapihoz”, az csontig hatolóan erős érintés... Nem szerettem a rejtőjenős mondatokat („az ember gondolkodó sav”-szerű aforizmákat), de persze védelmére mondhatom, a szereplők jellemzésére szolgálnak ezek is.

DP Igen, én is megakadtam ilyen mondatoknál, de talán éppen az örvényben keresnek kapaszkodókat.

LZS Szerinted a *Papírszív*hez képest miben más?

DP Egységesebb, először én is azt mondanám. Meg érettebb, bár ezt már nehezebb lenne kifejtani.

LZS Érettebb? A *Papírszív*ben több volt a fény. A szerelem, ami kiteljesedik a végén, illetve az a pillanat, amikor megjelennek a fekete golyók, szóval az a ragyogás a könyv végén számomra „érettebb”, mint a *Szalamandrák*... „szakadékos” vége... Úgy érzem, néhol a közhelyek hullámai kerekítették le a kövek érdekesebb éleit...

DP Jó, de hát az egészről beszélünk, és valahogy ez a szalag, amelyről beszéltél, jobban kézben van tartva, mint korábban, íróilag érettebb szerintem.

LZS Ha valaki ugyanazt írja, elkerülhetetlenül érettebbé válik íróilag.

DP Úgy látom, számodra az érettebb nem feltétlenül pozitív, de én a rácsodálkozás és a leírás frissességét is láttam, tapasztaltam, éppen azért, mert továbbra sincs tudás arról, mi a szerelem, és hogyan kellene boldognak lennünk.

LZS Te mondtad, hogy az „érettebb” fogalma bizonytalan... én csupán egy lehetséges megközelítésén indultam tovább. Van másik is. Egyébként, visszatérve a hullám-kő hasonlatra, ami kiemelkedik a vízből, óhatatlanul lekerekedik a hullámok munkájától. Más szóval ezt a regényt kiemelkedő kortársi műnek vélem.

DP Ebben egyetértünk. Még van egy regény ebben az örvényben? Úgy értem, három év múlva jöhet egy új ugyanebből a világból?

LZS Jó kérdés.

DP Nem tippelsz?

LZS Nem.